

ali katero drugo. Morda se bo izkazalo tudi, da naklada 78 izvodov knjige ne bo dovolj. Saj, kot je najti v zapisu enega od recenzentov, ta knjiga je priročnik in v več pogledih tudi znanstveno delo.

dr. Alenka Kačičnik Gabrič

Georg Tanzler: Ein Rechnungsbuch Ernsts des Eisernen

Dunaj: 2015 (magistrsko delo)

Prav gotovo ni ravno pogosto, kaj šele običajno, da bi v znanstvenih periodičnih publikacijah predstavljali znanstvena dela podiplomskih študentov, a je z vidika pomembnosti v nadaljevanju predstavljenega magistrskega dela to še kako koristno. Avtor znanstvenega dela Georg Tanzler je svoje magistrsko delo pripravil pod mentorstvom dr. Christiana Lacknerja na dunajski univerzi. Vsem, ki se ukvarjajo s srednjeveško zgodovino, bo mentorjevo ime gotovo priklicalo v spomin kakšno njegovo znanstveno kritično izdajo računskih knjig avstrijskih nadvojvod iz obdobja srednjega veka. Prav tovrstna dela omogočajo lažje proučevanje za slovensko upravno zgodovino izredno pomembnega, a težko dostopnega arhivskega gradiva, kar računske knjige avstrijskih nadvojvod gotovo so. Pohvalno je tudi, da po tej poti hodijo tudi njegovi študentje. Eden izmed teh je Georg Tanzler, ki se je v svojem magistrskem delu posvetil temeljiti proučitvi in znanstveno-kritični izdaji računskih knjig avstrijskega nadvojvode Ernesta Železnega, ki zajema časovno obdobje od božica leta 1419 do 22. avgusta 1424. Da gre v tem primeru za arhivski in zgodovinski vir, ki je velikega pomena za celoten avstrijsko-slovenski prostor, verjetno ni treba posebej poudarjati. Magistrsko delo obsega 156 trdo vezanih strani in je razdeljeno v osnovi na tri poglavja ter ima na koncu priložene seznam virov in literature, krajevno in osebno kazalo ter povzetka v angleškem in nemškem jeziku. V prvem oziroma uvodnem poglavju nas avtor seznanja z dejstvom, da je obravnavana računski knjiga dostopna v arhivu dunajske dvorne komore (Hofkammerarchiv) pod signaturo št. 107 in zajema 47 računov avstrijskih deželnoknežjih uradov. Hkrati opomni na smernice, ki veljajo za znanstveno-kritično izdajo virov, pri čemer opomni, da je računski knjiga pisana v dveh pisavah: minuskuli in majuskuli. Opomni tudi na okrajšave in druge slovnične posebnosti, zaradi katerih gre pri tej znanstveno-kritični objavi za transkripcijo in ne transliteracijo vira. Uvodoma avtor doda tudi kazalo oziroma razporeditev računov, kakor so ti zabeleženi v originalnem viru. Geografsko se ti računi nanašajo na deželnoknežje urade v Spodnji Avstriji, Koroški, Štajerski, Kranjski ter Goriški in v Trstu. V drugem poglavju avtor podrobneje spregovori o značilnostih vira kot takšnega. Ponovno zabeleži signaturo, pod katero je shranjen v dunajskem komornem arhivu in nadaljuje s podrobnimi podatki o računski knjigi: da je njena velikost 300 x 215 mm, da je napisana na papir, od katerih jih je večina označena z vodnimi žigi, da obsega 80 listov in en majhen listič, ki je dodan k foliu 67. V tem delu opozori tudi na dejstvo, da je glede na različno pisavo omenjeno računsko knjigo pisalo vsaj šest različnih pisarjev. Tretji del knjige je posvečen transkripciji računskih knjig kot takšne, pri čemer je avtor ohranil primarno razporeditev računov in njihovo foliiranost. V sprotnih opombah pod črto je dodal, kar se za takšno delo tudi spodobi, krajše opise pomembnejših osebnosti, ki jih zasledimo v teh letnih računih. Na tem mestu lahko poudarimo, tiste letne račune, ki so za slovensko zgodovino tudi najzanimivejši. Ti zajemajo obdobje med letoma 1421 in 1424 in so iz naslednjih uradov:

- iz prejemniških uradov Pliberk/Bleiburg, Guštanj in Črna na Koroškem (25. 12. 1421–25. 12. 1423),

- od mestnega sodnika v Pliberku/Bleiburgu (25. 7. 1422–25. 7. 1424) in trških sodnikov v Guštanju (25. 12. 1421–25. 12. 1423) in Železni Kapli/Eisenkappel (13. 7. 1422–13. 7. 1424),
- iz deželno knežjega urada Pliberk (Schäfferamt Bleiburg, 25. 12. 1421–25. 12. 1423),
- iz vicedomskih uradov za Kranjsko (29. 9. 1421–29. 9. 1423), Koroško (25. 12. 1421–25. 12. 1423),
- iz mitnic v Muhovem gradu/Mocco, Trstu, Klancu, Proseku in Ricmanjah (25. 11. 1421–25. 12. 1422, 1423),
- iz mesta Kranj (16. 2. 1423–7. 3. 1424).

Pri vsakem posameznem računu sta najprej navedena njegov izstavitelj in urad, za katerega je izstavljen. Nadalje sledijo podatki o času izstavitve oziroma časovnem obdobju, ki ga zajema posamezni račun. Naposled so v vsakem računu navedeni prihodki in odhodki, ki jim je na koncu dodana bilanca prihodkov in odhodkov vsakega posameznega urada.

dr. Vinko Skitek

**International Archives Week Challenge:
CYCLING, #IAW2021 – International Archives Week 2021:
7th – 11 June 2021
Celje/Ieper, 2021, 16 strani**

Tema letošnjega Mednarodnega arhivskega tedna, ki je potekal med 7. in 11. junijem 2021 in ki ga obeležujejo arhivi po vsem svetu, je bila kolesarjenje.

Kot že nekajkrat do sedaj sta moči ponovno združila Zgodovinski arhiv Celje in Arhiv mesta Ieper iz Belgije ter ob Mednarodnem arhivskem tednu izvedla projekt, s katerim sta povezala več arhivov iz Evropske unije. Število držav, ki pristopajo k temu projektu, je iz leta v leto višje, letos se jih je povabilo odzvalo 16.

Seveda se najprej poraja vprašanje, zakaj kolesarjenje. Ob odgovoru na to vprašanje bo treba malce pogledati v zgodovino. Prva kolesa so se v Evropi pojavila okoli leta 1880 ter so bila znak prestiža in modna muha meščanov, kaj kmalu so postala praktično in lahko prevozno sredstvo. Kolo je tako pomenilo simbol mobilnosti, povezovanja, premagovanja razdalj, utrdilo se je tudi kot simbol svobode. Povezujemo ga s tehnološkim napredkom, športnim rekvizitom, družabnim sredstvom in predmetom socialnega statusa.

K projektu so pristopili arhivi, ki delujejo na različnih stopnjah sistemov posameznih držav, od osrednjih centralnih državnih arhivov do regionalnih, mestnih arhivov ali arhivskih oddelkov različnih dediščinskih institucij. Izbor gradiva je bil prepuščen posameznikom, medtem ko predstavljeni kosi gradiva kažejo zelo zanimiva sporočila. Mejni razpon arhivskega gradiva predstavljajo dokumenti, nastali med letoma 1893 in 1986.

Štajerski deželni arhiv v Gradcu je izbral reklamni letak za kolesa proizvajalca Albl iz leta 1893; Mestni arhiv iz Iepera predstavi razmere po prvi vojni, ko so množično urejali zadeve v zvezi z vojno škodo in so številni posamezniki želeli uveljavljati nadomestila za izgubo koles; Bolgarski državni arhiv iz Sofije predstavi promocijsko razglednico kolesarja, ki je leta 1907 prekolesaril dolgo pot iz domačega Gabrovega v London in nazaj; Državni arhiv v Varaždinu je za publikacijo izbral program odprtja velodroma s prvo mednarodno kolesarsko dirko v Varaždinu leta 1895; Državni arhiv s Cipra se predstavlja s fotografijo vožnje dveh policistov na tandem kolesu leta 1936; Estonski državni arhiv iz